

RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WILKOWICE
NA LATA 2017 – 2020
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 – 2024
za lata 2021 – 2022

Opracowanie wykonano:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Spokojna 3, 43-330 Hecznarowice

tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

Marcin Sosna

SPIS TREŚCI

1. Cel wykonania raportu	5
2. Cele oraz kierunki interwencji wyznaczone do realizacji w ramach przyjętego Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice	6
3. Charakterystyka środowiska na obszarze gminy Wilkowice i zmiany jakie zaszły w okresie sprawozdawczym.....	8
3.1. Monitoring jakości powietrza	8
3.2. Monitoring jakości wód	10
3.3. Monitoring gleb	12
3.4. Monitoring hałasu.....	12
3.5. Monitoring pól elektromagnetycznych.....	12
4. Stopień realizacji działań określonych w programie ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice	13
4.1. Powietrze atmosferyczne i klimat	13
4.2. Zagrożenia hałasem.....	22
4.3. Pola elektromagnetyczne	25
4.4. Gospodarowanie wodami.....	28
4.5. Gleby	33
4.6. Gospodarka odpadami.....	36
4.7. Zasoby przyrodnicze	39
4.8. Zagrożenia poważnymi awariami.....	42
5. Ocena stopnia realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice, według przyjętych wskaźników.....	44
6. Podsumowanie i wnioski	48

SPIS TABEL

Tabela 1 Realizacja zadań własnych w zakresie powietrza atmosferycznego i klimatu.....	13
Tabela 2 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie powietrza atmosferycznego i klimatu.....	18
Tabela 3 Realizacja zadań własnych w zakresie zagrożeń hałasem.....	22
Tabela 4 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń hałasem	23
Tabela 5 Realizacja zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych	25
Tabela 6 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie pól elektromagnetycznych.....	26
Tabela 7 Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami.....	28
Tabela 8 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami.....	30
Tabela 9 Realizacja zadań własnych w zakresie gleb	33
Tabela 10 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gleb.....	34
Tabela 11 Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami	36

Tabela 12 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów.....	38
Tabela 13 Realizacja zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych.....	39
Tabela 14 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych.....	41
Tabela 15 Realizacja zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami.....	42
Tabela 16 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami	43
Tabela 17 Wskaźniki efektywności Programu w roku bazowym i dla porównania na koniec bieżącego okresu raportowania.....	44

1. Cel wykonania raportu

Celem nadrzędnym wykonania niniejszego Raportu z wykonania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024” jest wykonanie ustawowego obowiązku wynikającego z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z wymaganiami ustawowymi w cyklach dwuletnich powinny być opracowywane Raporty z wykonania Programu obejmujące ocenę realizacji zaplanowanych zadań oraz ocenę wskaźników efektywności Programu, które po przedstawieniu radzie gminy przedstawiane są organowi wykonawczemu powiatu.

Niniejszy dokument stanowi drugi raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024” obejmujący lata 2021 – 2022 i zawiera:

- analizę realizacji zadań planowanych do realizacji,
- ocenę stopnia realizacji celów ekologicznych,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizę efektywności Programu w oparciu o wskaźniki w nim określone.

Przy opracowaniu niniejszego Raportu wykorzystano materiały i informacje dotyczące stanu środowiska na terenie Gminy Wilkowice uzyskane z instytucji takich jak:

- Urząd Gminy w Wilkowicach,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Katowicach,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Starostwo Powiatowe w Bielsku – Białej,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku – Białej,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Bielsko,
- Spółka Wodociągowa w Bystrej,
- Spółka Wodociągowa w Miesznej,
- Główny Urząd Statystyczny.

2. Cele oraz kierunki interwencji wyznaczone do realizacji w ramach przyjętego Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice

Przy zastosowaniu wielu kryteriów środowiskowych, społecznych i gospodarczych w czasie opracowywania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024” dokonano wyboru celów oraz kierunków interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji. Są to:

Obszar interwencji	Powietrze atmosferyczne i klimat
Cel	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu
Kierunki interwencji	Poprawa efektywności energetycznej Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Ograniczanie emisji ze źródeł przemysłowych i energochłonności gospodarki Ograniczenie emisji: CO₂ przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, SO₂ i NO_x oraz pyłów Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych Monitoring i edukacja w zakresie poprawy jakości powietrza
Obszar interwencji	Zagrożenia hałasem
Cel	Poprawa klimatu akustycznego Gminy Wilkowice
Kierunki interwencji	Rozwój i usprawnienie systemów transportu o obniżonej emisji hałasu Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie klimatu akustycznego
Obszar interwencji	Pola elektromagnetyczne
Cel	Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym
Kierunek interwencji	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych
Obszar interwencji	Gospodarowanie wodami
Cele	Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej
Kierunki interwencji	Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego Sprawny i funkcjonalny system wodociagowy Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu
Obszar interwencji	Gleby

Cel	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją i niekorzystnymi zmianami klimatycznymi
Kierunki interwencji	Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych Ochrona przed osuwiskami
Obszar interwencji	Gospodarka odpadami
Cel	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój Gminy Wilkowice
Kierunki interwencji	Racjonalna gospodarka odpadami Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami
Obszar interwencji	Zasoby przyrodnicze
Cel	Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej
Kierunki interwencji	Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych gminy Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych
Obszar interwencji	Zagrożenia poważnymi awariami
Cel	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków
Kierunek interwencji	Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

Cele w Programie określono na podstawie analizy stanu środowiska oraz prognozowanych zmian w oparciu o obowiązujące przepisy oraz nowe wymagania prawne, a także Programy rządowe oraz regionalne dla poszczególnych komponentów środowiska. Definiując cele środowiskowe na potrzeby Programu wzięto również pod uwagę wyniki analiz stanu środowiska na terenie gminy Wilkowice.

3. Charakterystyka środowiska na obszarze gminy Wilkowice i zmiany jakie zaszły w okresie sprawozdawczym

3.1. Monitoring jakości powietrza

Stan jakości powietrza w gminie Wilkowice uzależniony jest od wielu czynników, m.in. od warunków klimatycznych, wielkości emisji zanieczyszczeń przemysłowych, energetycznych, komunikacyjnych itp. zarówno w gminie, jak i w całym regionie.

Gmina Wilkowice objęta jest monitoringiem powietrza prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. W województwie śląskim klasyfikacji jakości powietrza dokonuje się w pięciu strefach:

- aglomeracji górnośląskiej,
- aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej,
- mieście Bielsko-Biała,
- mieście Częstochowa
- strefie śląskiej.

Gmina Wilkowice znajduje się w strefie śląskiej (kod PL2405), która obejmuje swym zasięgiem całe województwo bez pozostałych czterech stref.

Oceny dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ustanowionych ze względu na ochronę roślin.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalny lub docelowe,
- klasa C1 – jeżeli stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} na jej terenie przekraczały poziom dopuszczalny 20 µg/m³ do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 r. (faza II),
- klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Na terenie gminy Wilkowice brak jest stacji pomiarowej jakości powietrza zainstalowanej w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza w roku 2021 strefę śląską dla dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), kadmu (Cd), arsenu (As), niklu (Ni), ołowiu (Pb), benzenu (C₆H₆) i tlenku węgla (CO) zaliczono do klasy A. Do klasy C zaliczono tę strefę ze względu na przekroczenia dopuszczalnych poziomów: benzo(a)pirenu (B(a)P) oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5} i PM₁₀.

Z kolei w rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2022 strefę śląską dla dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), kadmu (Cd), arsenu (As), niklu (Ni), ołowiu (Pb), benzenu (C₆H₆) i tlenku węgla (CO) zaliczono do klasy A. Do klasy C zaliczono tę strefę również ze względu na przekroczenia dopuszczalnych poziomów: benzo(a)pirenu (B(a)P) oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5} (Faza II) i PM₁₀. Jednak należy zauważyć, że dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} średnioroczny wskaźnik mieścił się w wartościach dopuszczalnych dla Fazy I i w tym zakresie zakwalifikowano strefę śląską do klasy A.

W tym zakresie nie uległa zmianie jakość powietrza w porównaniu do roku bazowego, jednak poprawie uległa jakość powietrza ze względu na nieodnotowanie przekroczeń dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} w ujęciu średniorocznym.

Strefa śląska w ocenie za 2021 rok otrzymała klasę D₂ ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego przez stężenia ozonu (O₃) oraz klasę A za brak przekroczenia poziomu docelowego. W ocenie jakości powietrza dla województwa śląskiego za rok 2022 strefę śląską zakwalifikowano tak samo.

Korzystnej zmianie uległa jakość powietrza w zakresie stężeń ozonu w porównaniu do roku bazowego i poprzedniego okresu raportowania.

Ważnym elementem prowadzenia polityki mającej na celu poprawę jakości powietrza ze względu na przekroczenie wartości dopuszczalnych ozonu jest to, że dla stref w klasie D₂ nie jest wymagane opracowanie programu ochrony powietrza. Działania wymagane w tym przypadku to ograniczenie emisji lotnych związków organicznych oraz tlenków azotu (NO_x), jako głównych prekursorów ozonu, które to powinny być ujęte w wojewódzkich programach ochrony środowiska.

W oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin przeprowadzono również ocenę stanu powietrza dla ozonu, dwutlenku siarki (SO₂) i tlenków azotu (NO_x). Dla dwutlenku siarki i tlenków azotu w 2021 roku strefa śląska otrzymała klasę A, co oznacza, że nie zanotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego. Przekroczenia norm zanotowano natomiast dla poziomu celu długoterminowego dla ozonu wyrażonego jako AOT₄₀. W okresie roku 2022 wszystkie badane stężenia związków nie przekroczyły wartości dopuszczalnych w oparciu o kryteria dla ochrony roślin – dla SO₂, NO_x oraz ozonu strefę śląską zakwalifikowano do klasy A.

W tym zakresie nie uległa zmianie jakość powietrza w porównaniu do roku bazowego i poprzedniego okresu raportowania w zakresie stężeń dopuszczalnych dwutlenku siarki tlenków azotu. Korzystnej zmianie uległa jakość powietrza w zakresie stężeń ozonu w porównaniu do roku bazowego i poprzedniego okresu raportowania.

Na terenie gminy Wilkowice w okresie raportowania obowiązywały następujące programy ochrony powietrza:

- *Program ochrony powietrza dla strefy śląskiej mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych dwutlenku siarki w powietrzu*, uchwalony przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą Nr VI/12/7/2019 z dnia 26 sierpnia 2019 r.,
- *Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego*, uchwalony przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą Nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 r.
- *Program ograniczenia niskiej emisji dla gminy Wilkowice na lata 2019 – 2023*, uchwalony przez Radę Gminy Wilkowice Uchwałą nr XII/104/2019 z dnia 30 października 2019 r.

W przyjętych dokumentach, dot. woj. śląskiego, przedstawiono podstawowe kierunki działań oraz harmonogramy rzeczowo-finansowe służące wdrażaniu działań naprawczych oraz kierunków postępowania celem przywrócenia naruszonych standardów jakości środowiska w powietrzu w strefie śląskiej.

3.2. Monitoring jakości wód

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska. Badania jakości wód podziemnych i powierzchniowych wykonywał Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach.

Obszar gminy Wilkowice mieści się w granicach następujących jednolitych części wód powierzchniowych:

- RW200012211499 Biała,
- RW20001221329349 Ponikwa,
- RW200062132749 Żylica.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych na podstawie wyników klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego, uzyskanych w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym. Zarówno stan ekologiczny naturalnych jednolitych części wód oraz potencjał ekologiczny silnie zmienionych i sztucznych jednolitych części wód określa się na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz na podstawie wyników badań elementów wspierających, czyli elementów hydromorfologicznych i elementów fizykochemicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód klasyfikuje się nadając im jedną z pięciu klas jakości. Stan chemiczny natomiast określany jest na podstawie wyników badań substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń chemicznych, prowadzonych w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych w odniesieniu do środowiskowych norm jakości, określonych aktualnym rozporządzeniu Ministra Środowiska.

W przypadku, gdy JCWP znajduje się w obszarze chronionym, ocenę stanu wód wykonuje się dodatkowo w punkcie monitoringu obszarów chronionych, uwzględniając jednocześnie ocenę spełniania wymagań dodatkowych określonych dla obszaru chronionego. Ocena ostateczna JCW położonej w obszarze chronionym polega na porównaniu wyników oceny uzyskanej w punkcie reprezentatywnym oraz oceny wykonanej w punkcie (punktach) monitoringu obszarów chronionych. Ostateczna ocena stanu jednolitej części wód determinowana jest zawsze przez gorszy z uzyskanych stanów. Przedmiotową ocenę wykonuje się także, gdy brak jest klasyfikacji jednego z elementów składowych oceny stanu wód, a stan/potencjał ekologiczny lub stan chemiczny osiągnął stan niższy niż dobry lub nie zostały spełnione wymagania dodatkowe określone dla obszarów chronionych. Stan wód oceniany jest wówczas jako zły.

Wyniki prowadzonych badań monitoringowych (diagnostyczny i operacyjny) przeprowadzonych w 2021 roku przedstawia się następująco:

- RW200012211499 Biała
 - klasa >1 dla substancji priorytetowych z uwagi na przekroczenia wartości dopuszczalnych fluorantenu i benzo(a)pirenu,
- RW20001221329349 Ponikwa
 - klasa 2 pod względem elementów biologicznych,
 - klasa 2 pod względem elementów fizykochemicznych z uwagi na stężenie chlorków oraz odczyn pH,
 - klasa 2 pod względem elementów fizykochemicznych (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) z uwagi na zawartość miedzi i węglowodorów ropopochodnych,
 - klasa >1 dla substancji priorytetowych z uwagi na przekroczenia wartości dopuszczalnych rtęci i jej związków, chlorpyrifos i difenyletery bromowane,
- RW200062132749 Żylica
 - klasa 3 pod względem elementów biologicznych,
 - klasa 1 pod względem elementów fizykochemicznych,

- o klasa >1 dla substancji priorytetowych z uwagi na przekroczenia wartości dopuszczalnych fluorantenu i benzo(a)pirenu,

Od 2022 roku istnieje nowy podział na jednolite części wód powierzchniowych, i tak w obrębie granic administracyjnych gminy Wilkowice zlokalizowane są następujące jcwpy:

- RW20000421149 Biała,
- RW2000062132749 Żylica.

W 2022 roku przeprowadzono badania monitoringowe, w wyniku których jednolite części wód powierzchniowych uzyskały następujące klasy:

- RW20000421149 Biała:
 - o klasa 5 pod względem elementów biologicznych,
 - o klasa >2 pod względem elementów fizykochemicznych (z uwagi na węgiel organiczny, BZT5, przewodność, azot amonowy, azot azotanowy, azot ogólny i fosfor ogólny w klasie >2),
 - o klasa 2 pod względem elementów fizykochemicznych (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) (z uwagi na cynk, miedź, węglowodory ropopochodne w klasie 2),
 - o klasa >1 dla substancji priorytetowych w postaci fluorantenu, niklu i jego związków oraz benzo(a)pirenu,
- RW2000062132749 Żylica – nie badano.

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach PMŚ wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie.

Celem monitoringu wód podziemnych jest dostarczenie informacji o jakości tych wód, obserwacja zachodzących zmian chemizmu oraz sygnalizacja zagrożeń w skali regionu i kraju. Wyniki badań i ocen są pomocne do optymalizacji związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód działań, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie ich dobrego stanu. Teren gminy Wilkowice znajduje się w zasięgu jednolitych części wód podziemnych nr 157 i 158. W latach 2020 – 2021 nie badano jakości wód podziemnych dla JCWPd nr 158.

W 2021 roku przeprowadzono badania monitoringowe, w wyniku których zakwalifikowano wody podziemne JCWPd nr 157 (przebadano w 4 punktach monitoringowych) do:

- o Klasy I w 1 punkcie pomiarowym,
- o Klasa IV w 2 punktach pomiarowych,
- o Klasa V w 1 punkcie pomiarowym.

W 2022 roku przeprowadzono badania monitoringowe, w wyniku których zakwalifikowano wody podziemne do następujących klas:

- JCWPd nr 157 (przebadano w 2 punktach monitoringowych):
 - o Klasa I występowała w 1 punkcie pomiarowym,
 - o Klasa IV występowała w 1 punkcie pomiarowym.
- JCWPd nr 158 (przebadano w 8 punktach pomiarowych):
 - o Klasa I występowała w 2 punktach pomiarowych,
 - o Klasa II występowała w 1 punkcie pomiarowym,
 - o Klasa III występowała w 4 punktach pomiarowych,
 - o Klasa IV występowała w 1 punkcie pomiarowym

3.3. Monitoring gleb

Program Monitoring chemizmu gleb ornych Polski stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) - Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich. Ostatnie badania gleb były prowadzone w 2020 r. Na terenie gminy Wilkowice brak jest punktu monitoringowego chemizmu gleb ornych Polski. Najbliższy zlokalizowany jest w dzielnicy Aleksandrowice w m. Bielsko – Biała.

3.4. Monitoring hałasu

Monitoring hałasu ma na celu dostarczenie informacji niezbędnych dla potrzeb ochrony przed hałasem. Zadanie to realizowane jest poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska, takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem, a także rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące ich oddziaływanie, np. ekrany akustyczne.

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonują obowiązkowo:

- starostowie - dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- zarządcy dróg, linii kolejowych, lotnisk, jeśli eksploatacja drogi, linii kolejowej lub lotniska może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny stanu akustycznego środowiska na obszarach nieobjętych obowiązkiem opracowania map akustycznych, tj. na terenie miast o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy oraz na terenach położonych przy drogach o natężeniu ruchu poniżej 8 200 pojazdów na dobę.

W okresie raportowania Główny Inspektor Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach nie dokonywał pomiarów na terenie Gminy Wilkowice.

W powyższym zakresie także ani Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach, ani Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w latach 2021 – 2022 nie wykonywały pomiarów poziomu hałasu na drogach przebiegających w granicach administracyjnych gminy Wilkowice.

3.5. Monitoring pól elektromagnetycznych

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring pól elektromagnetycznych realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w 135 (po 45 na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa, w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- w pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich.

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego. Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne w trzyletnich cyklach pomiarowych.

Na terenie gminy Wilkowice nie prowadzono badań monitoringowych pól elektromagnetycznych

4. Stopień realizacji działań określonych w programie ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice

4.1. Powietrze atmosferyczne i klimat

W zakresie powietrza atmosferycznego i klimatu w „Programie ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024”, w latach 2021 – 2022 założono realizację:

- 7 zadań własnych,
- 7 zadań monitorowanych.

W poniższych tabelach przedstawiono opis podjętych w latach 2021 – 2022 działań dotyczących powietrza atmosferycznego i klimatu w zakresie zadań własnych (tabela nr 1) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 2).

Tabela 1 Realizacja zadań własnych w zakresie powietrza atmosferycznego i klimatu

Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Poprawa efektywności energetycznej			
1	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu)	W okresie raportowania realizowano projekt pn.: Termomodernizacja budynku bylej strażnicy przyszpitalnej przy ul. J. Falata 2H w Bystrej dla potrzeb udostępnienia obiektu publicznego stowarzyszeniom i organizacjom pozarządowym. Projekt obejmował przygotowanie dokumentacji projektowej i wykonanie robót budowlanych w następującym zakresie: 1) docieplenie budynku 2) wykonanie systemu ogrzewania powietrznego i wentylacji dla budynku głównego oraz wozowni 3) wykonanie kotłowni kondensacyjnej i systemu solarnego 4) wykonanie systemu sterowania – tzw. BMS 5) wykonanie systemu fotowoltaiki. Ostateczna całkowita wartość projektu: 1.270.831,70 zł Ostateczna kwota dofinansowania UE: 792.390,99 zł	Poddano termomodernizacji 1 budynek użyteczności publicznej

2	Wymiana oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego w budynkach użyteczności publicznej i prywatnych na energooszczędne, a także wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	W 2021 roku zakończono prace związane z realizacją drugiego (od ZSP do granicy gminy) i trzeciego (od ulicy Szkolnej do potoku Mesznianka) etapu budowy oświetlenia chodnika i ścieżki pieszo-rowerowej. Łącznie wzdłuż ul. Szczyrkowskiej w Bystrej i Mesznej stanęło w 2021 r. - 18 szt., na których zamontowano 20 opraw oświetleniowych LED. Wydatkowano środki w wysokości 111 723,84 zł. Ponadto w roku 2021 wykonano dodatkowe oświetlenie uliczne w Mesznej (po jednej oprawie na ulicach: Orczykowej, Kościelnej i Handlowej). Poniesiono koszty w wysokości 17 000,00 zł. W Wilkowicach wykonano zabudowę opraw na ulicy: Dębowej za mostem (1 słup i 1 oprawa), Długiej (1 słup i 1 oprawa), przebudowa słupa A-owego przy ul. Szkolnej, Jesiennej /Kwiatowej (1 oprawa) i opracowanie dokumentacji projektowej dla punktów oświetleniowych przy ul. Szkolnej, Jesiennej/Kwiatowej, Długiej, Dębowej za mostem, Dębowej przed mostem, Grabecznik i Zamkniętej. Kwota inwestycji wyniosła 54 300,00 zł. W ramach obowiązującej z Tauron TNT umowy wymieniono 30 szt. opraw z żarówkami sodowymi na nowe energooszczędne lampy LED na ul. Grabecznik w Wilkowicach oraz w 5 wskazanych miejscach zainstalowano po jednej oprawie. W roku 2022 wykonano dodatkowe oświetlenie w ilości 10 szt. latarni w Mesznej (na ulicach: Szkolnej i Pod Skocznia) oraz w Wilkowicach (Dębowej, Zamkniętej, Grabecznik i Żytniej) za łączną kwotę 57 167,37 zł. W ramach obowiązującej z Tauron TNT umowy wymieniono 40 szt. opraw z żarówkami sodowymi na nowe energooszczędne lampy LED na ul. Wyzwolenia w Wilkowicach. W 2021 roku wymiano żarówki w lampach przed budynkiem szkoły w Wilkowicach przy ul. Kościelnej za kwotę 1 200,00 zł. W ramach zadani pn.: „Termomodernizacja oraz remont budynku gminnego w Bystrej przy ul. Falata 2H w systemie zaprojektuj- wybuduj” wymieniono oświetlenie wewnętrzne na nowe, energooszczędne.	Zamontowano 96 nowych opraw LED na potrzeby oświetlenia ulicznego
Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii			
3	Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym	W ramach zadani pn.: „Termomodernizacja oraz remont budynku gminnego w Bystrej przy ul. Falata 2H w systemie zaprojektuj- wybuduj” zamontowano system fotowoltaiczny.	Zainstalowano 1 system fotowoltaiczny
4	Promowanie odnawialnych źródeł energii	W dniu 25 lutego 2021 roku, podpisana została umowa z Niezależnymi Doradcami Energetycznymi (NDE Sp. z o.o.), obejmująca swym zakresem przeprowadzenie 9 dyżurów	Zorganizowano 59 dyżurów dla mieszkańców

	informacyjno-doradczych w zakresie pozyskania dotacji z „Programu Czyste Powietrze” oraz opracowanie dla mieszkańców Gminy Wilkowice wniosków do ww. programu. Konsultacje dla mieszkańców gminy odbywały się w każdą pierwszą środę miesiąca w siedzibie urzędu gminy w godzinach 09:00 -17:00. W 2021 roku przygotowano łącznie 156 wniosków o dotację. Kontynuując rozpoczęte w roku 2021 konsultacje, prowadzone przez doradców energetycznych realizujących Program „Czyste Powietrze”, Gmina Wilkowice w roku 2022 zdecydowała się na dalszą ich realizację. W roku 2022. Konsultacje informacyjno – doradcze cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców gminy. Udzielane wsparcie w zakresie wszelkich wymaganych formalności poczynając od złożenia wniosku, podpisanie umowy, rozliczenie dotacji okazały się bardzo pomocne dla mieszkańców Gminy, którym wymagane formalności sprawiały trudności. Dyżury w punkcie konsultacyjno-informacyjnym odbywały się w siedzibie Urzędu Gminy w Wilkowicach, w każdy wtorek danego miesiąca w godzinach od 17.00 – 19.00 oraz w każdą pierwszą sobotę miesiąca od 9.00 – 17.00. Udzielano osobom zainteresowanym złożeniem Wniosków o dofinansowanie informacji o Programie „Czyste powietrze” (czasami również o innych obowiązujących programach m. in.: program „Mój Prąd”). Podejmowano działania mające na celu zidentyfikowanie budynków, w których właściciele mogliby być potencjalnymi Wnioskodawcami i przedstawienie im korzyści płynących z wzięcia udziału w Programie „Czyste powietrze”. Udzielano wsparcia Wnioskodawcom w zakresie przygotowywania Wniosków o dofinansowanie, w tym pod kątem spełnienia wymagań określonych w Programie. Odbywały się również wizyty u mieszkańców, połączone z oceną obecnego źródła ciepła i potrzebą jego wymiany oraz wstępną analizą stanu budynku pod kątem termomodernizacji. Udzielana była również pomoc Wnioskodawcom przy rozliczeniu przyznanego dofinansowania, w tym przy poprawnym wypełnianiu wniosku o płatność oraz kompletowaniu wymaganych załączników. W niektórych przypadkach konsultacje połączone były z udzieleniem pomocy merytorycznej w przygotowaniu wniosku bezpośrednio w budynkach mieszkalnych u mieszkańców (chorych, niepełnosprawnych, wykluczonych komunikacyjnie). W roku 2022: • odbyło się łącznie 50 dyżurów (marzec-grudzień 2022), • dokonano 200 konsultacji informacyjnych (w tym konsultacje telefoniczne), • przygotowano łącznie 72 wnioski o dotację, • przygotowano łącznie 46 wniosków o płatność (pomoc mieszkańcom w przygotowywaniu).	
--	--	--

Ograniczenie emisji: CO ₂ przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, SO ₂ i NO _x oraz pyłów			
5	Realizacja założeń programów ochrony powietrza oraz Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	W 2021 roku Gmina realizowała zadanie pn. „Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Wilkowice na lata 2019-2023 – etap II. Realizacja zadania obejmowała wymianę kotłów węglowych na kotły gazowe. Realizacja zadania pozwoliła na zlikwidowanie źródeł ciepła opalanych paliwem stałym w 40 budynkach, dokonano tym samym modernizacji 40 źródeł ciepła. Osiągnięto efekt ekologiczny w postaci redukcji: • Pyłu zawieszonego – 3 931 kg, • SO₂ – 1 661 kg, • Benzo (a)pirenu – 0,8 kg, • CO₂ – 118 850 kg. Wydatkowano środki w wysokości 199 250,00 zł z przeznaczeniem na dotacje dla mieszkańców. Środki pochodziły z pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W 2022 roku Gmina realizowała zadanie pn. „Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Wilkowice na lata 2019-2023 – etap III. Realizacja zadania obejmowała wymianę kotłów węglowych na kotły gazowe. Realizacja zadania pozwoliła na zlikwidowanie źródeł ciepła opalanych paliwem stałym w 47 budynkach, dokonano tym samym modernizacji 47 źródeł ciepła. Osiągnięto efekt ekologiczny w postaci redukcji: • Pyłu zawieszonego – 9 931 kg, • SO₂ – 5 020 kg, • Benzo (a)pirenu – 6,3 kg, • CO₂ – 317 390 kg. Wydatkowano środki w wysokości 230 597,67 zł z przeznaczeniem na dotacje dla mieszkańców. Środki pochodziły z pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.	Wymieniono 87 kotłów węglowych na kotły gazowe Zredukowano emisję z sektora mieszkaniowego o: • 13 862 kg pyłu zawieszonego, • 6 681 kg dwutlenku siarki, • 7,1 kg benzo(a)pirenu, • 436 240 kg dwutlenku węgla.

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych			
6	Budowa i przebudowa dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, utwardzenie dróg i poboczy oraz budowa parkingów, a także opracowanie dokumentacji projektowej	W 2021 roku wykonano zadanie pn.: „Rozbudowa ul. Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej” za łączną kwotę 880 222,95 zł. W 2021 roku trwały prace związane z wykonaniem dokumentacji projektowej dla następujących zadań: • "Przebudowa drogi gminnej ul. Prostej w Wilkowicach" – 203 872,50 zł. • „Budowa łącznika ul. Szczyrkowskiej z ul. Kościelną w miejscowości Bystra” – 100 890,00 zł • „Budowa łącznika ul. J. Fałata i Klimczoka w Bystrej wraz z budową mostu na potoku Białka” – 102 090,00 zł • "Rozbudowa ul. Kościelnej w Bystrej" – 61 500,00 zł • „Rozbudowa ul. Klimczoka w Bystrej” – 36 900,00 zł. • „Rozbudowa ul. Kowalskiej w Bystrej” – 12 300,00 zł. W 2022 roku wykonano zadanie pn.: „Budowa drogi wewnętrznej ul. Relaksowej w Wilkowicach” za kwotę 595 268,00 zł W 2022 roku trwały prace związane z wykonaniem dokumentacji projektowej dla następujących zadań: • „Rozbudowa ul. Kowalskiej w Bystrej” – 64 046,10 zł (zaniechano dalszego opracowania). • "Rozbudowa ul. Kościelnej w Bystrej" – 88 825,00 zł • Budowa łącznika ul. J. Fałata i Klimczoka w Bystrej wraz z budową mostu na potoku Białka” – 2 460,00 zł.	Wybudowano 2 odcinki dróg Opracowano dokumentację dla 6 zadań inwestycyjnych
7	Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	W 2021 roku opracowano program funkcjonalno-użytkowy oraz projekty koncepcyjne dla zadania: „Budowa / rozbudowa / przebudowa dróg gminnych ul. Do Lasku, ul. Do Boru, ul. Sosnowej, ul. Wspólnej, ul. Spacerowej, ul. Sportowej wraz z budową zintegrowanego układu szlaków rowerowych” za kwotę 52 890,00 zł.	Opracowano dokumentację dla 1 zadania

		W 2022 roku rozpoczęto prace związane z realizacją projektu pn.: „Przebudowa dróg gminnych, budowa parkingów oraz ciągów pieszo rowerowych w celu udostępnienia i poprawy bezpieczeństwa dojazdu/dojścia do Centrum Sportu i Rekreacji w Wilkowicach”. Inwestycja pozwoli na zintegrowanie istniejących szlaków turystycznych, ścieżek edukacji ekologicznej, tras edukacyjno-dydaktycznych, kompleksu GOSiR, infrastruktury okolicy turystycznej. Zakończenie zadania przewidziane jest kolejnym okresie raportowania. Wykonano roboty budowlane związane z budową drogi wewnętrznej ul. Relaksowej w Wilkowicach za kwotę brutto 595 968,00 zł.	
--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Tabela 2 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie powietrza atmosferycznego i klimatu

Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Poprawa efektywności energetycznej			
1	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu)	Mieszkańcy / Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach W ramach Programu Czyste powietrze mieszkańcy z terenu gminy Wilkowice złożyli wnioski o dofinansowanie działań związanych z termomodernizacją budynków mieszkalnych. Zadania te obejmowały: • docieplenie przegród budowlanych – 96 wniosków, • zakup i wymianę stolarki zewnętrznej – 77 wniosków, • zakup i wymianę drzwi zewnętrznych – 72 wniosków. Niektóre ze złożonych wniosków obejmowały swoim zakresem pełną termomodernizację budynków, a niektóre tylko częściową. Łącznie 140 z 233 wniosków obejmowały swoim zakresem jakiegokolwiek działania związane ze zmniejszeniem strat ciepła.	Złożono 140 wniosków o udzielenie dofinansowania na działania związane ze zmniejszeniem strat ciepła w budynkach mieszkalnych
2	Wymiana oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego w budynkach użyteczności	Brak informacji o podjętych działaniach	

	publicznej i prywatnych na energooszczędne, a także wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne		
Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii			
3	Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym	Mieszkańcy / Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej W ramach kilku edycji programu Mój Prąd mieszkańcy chętnie korzystali z możliwości uzyskania środków na zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych. Niestety brak jest danych dotyczących konkretnej ilości złożonych wniosków z terenu gminy Wilkowice. Według danych Spółki TAURON Dystrybucja S.A. na terenie gminy Wilkowice funkcjonują 702 instalacje fotowoltaiczne o mocy mniejszej niż 10 kW oraz 39 instalacji o mocy większej niż 10 kW.	Na terenie gminy funkcjonuje 741 instalacji fotowoltaicznych
4	Promowanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie realizowane pośrednio poprzez promowanie programów rządowych dotyczących ograniczenia zanieczyszczenia powietrza takich jak Mój Prąd, Moje Ciepło, Ciepłe Mieszkanie czy Program Czyste Powietrze. Mieszkańcy / Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach W ramach Programu Czyste powietrze mieszkańcy z terenu gminy Wilkowice złożyli wnioski o dofinansowanie działań związanych z wymianą niskosprawnych kotłów na paliwo stałe z jednoczesnym wyborem źródła ogrzewania opartego na odnawialnych źródłach energii. Zadania te obejmowały: • montaż kotła na pellet drzewny – 9 wniosków, • montaż kotła na pellet drzewny o podwyższonym standardzie – 1 wniosek, • montaż pompy ciepła grunt / woda – 3 wnioski, • montaż pompy ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej – 19 wniosków, • montaż powietrznej pompy ciepła – 1 wniosek.	Zadanie realizowane na bieżąco w trakcie kampanii informacyjnych o uruchamianych programach pomocowych Złożono 43 wnioski o dofinansowanie na zakup systemów grzewczych wykorzystujących OZE Złożono 39 wniosków o dofinansowanie instalacji fotowoltaicznej

		Ponadto w ramach ww. Programu mieszkańcy złożyli wnioski o udzielenie finansowania dla zakupu mikroinstalacji fotowoltaicznej – 39 wniosków.	
Ograniczenie emisji: CO₂ przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, SO₂ i NO_x oraz pyłów			
5	Realizacja założeń programów ochrony powietrza oraz Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	Mieszkańcy / Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach W ramach Programu Czyste powietrze mieszkańcy z terenu gminy Wilkowice złożyli wnioski o dofinansowanie działań związanych z wymianą niskosprawnych kotłów na paliwo stałe. Zadania te obejmowały: - likwidacja starego kotła i montaż kotła gazowego kondensacyjnego klasy efektywności energetycznej minimum A – 21 wniosków, - likwidacja starego kotła i montaż systemu ogrzewania elektrycznego – 2 wnioski.	Złożono 23 wnioski o wymianę niskosprawnych kotłów na paliwo stałe
Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych			
6	Budowa i przebudowa dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, utwardzenie dróg i poboczy oraz budowa parkingów, a także opracowanie dokumentacji projektowej	Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku – Białej W okresie raportowania wykonano: - Przebudowa skrzyżowania drogi powiatowej — ul. Wyzwolenia z ulicami Strażacką i Kościelną w Wilkowicach, zakres: przebudowa nawierzchni na odcinku 37,32 m, remont chodników na dl. 121 mb, koszty poniesione: 246 403,48 zł, źródło finansowania: Powiat Bielski, Gmina Wilkowice, - Remont - wymiana uszkodzonego odcinka jezdni drogi powiatowej Bystra – Huciska – Łodygowice — ul. Wyzwolenia w Wilkowicach, zakres: wymiana uszkodzonej warstwy wyrównawczej gr. 4 cm i warstwy ścieralnej gr 3 cm na długości 918 mb, koszty poniesione: 533 908,81 zł, źródło finansowania: Powiat Bielski, Gmina Wilkowice, - Remont nawierzchni jezdni drogi powiatowej nr 1404S Bystra – Huciska – Łodygowice — ul. Wyzwolenia w Wilkowicach, zakres: remont nawierzchni na długości 707 mb, koszty poniesione: 523 688,87 zł, źródło finansowania: Powiat Bielski, Gmina Wilkowice.	Przebudowano 1 odcinek drogi powiatowej Wyremontowano 2 odcinki drogi powiatowej

		Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w okresie raportowania nie prowadziła działań związanych z modernizacją infrastruktury drogowej.	
7	Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku – Białej, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w okresie raportowania nie prowadzili działań związanych z rozwojem transportu rowerowego i systemu dróg i ścieżek rowerowych.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Główny Urząd Nadzoru Budowlanego

Od 01.07.2021 r. działa krajowy system informacji o źródłach ogrzewania budynków, który ma pomóc w identyfikacji źródeł niskiej emisji. CEEB, czyli Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków. Jest to baza danych, której podstawowym zadaniem jest sprawdzenie, czym ogrzewane są gospodarstwa domowe. Rejestr pokazuje, gdzie potrzebne jest wsparcie w wymianie tzw. kopciuchów. Każdy właściciel lub zarządca budynku jest zobowiązany złożyć deklarację o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw.

Gmina Wilkowice, zgodnie z zapisami ustawy wprowadzała na bieżąco dane z deklaracji dotyczących źródeł ciepła i źródeł spalania paliw, składanych przez mieszkańców.

Za prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy Wilkowice odpowiedzialny jest m. in. **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach**. W okresie raportowania przeprowadził na terenie gminy Wilkowice 6 kontroli w zakresie emisji do powietrza – stwierdzono naruszenie w 4 przypadkach.

4.2. Zagrożenia hałasem

W zakresie zagrożeń hałasem w „Programie ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024”, w latach 2021 – 2022 założono realizację:

- 1 zadania własnego,
- 2 zadań monitorowanych.

W poniższych tabelach przedstawiono opis podjętych w latach 2021 – 2022 działań dotyczących zagrożeń hałasem w zakresie zadań własnych (tabela nr 3) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 4).

Tabela 3 Realizacja zadań własnych w zakresie zagrożeń hałasem

Poprawa klimatu akustycznego w Gminie Wilkowice			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Rozwój i usprawnienie systemów transportu o obniżonej emisji hałasu			
1	Modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania „Budowa pętli autobusowej przy ul. Wyzwolenia w Wilkowicach, obręb Huciska, rejon działki nr 288/6” Zadanie obejmowało opracowanie dokumentacji projektowej dla inwestycji w zakresie: • budowy jezdni pętli o szerokości 6,0 m, dl. ok. 60 m • budowy prawostronnego chodnika o dl. ok. 60 m • budowy chodnika przez wyspę dzielącą dl. ok. 10 m • przebudowy dwóch zjazdów indywidualnych • odtworzenie istniejących umocnień rowów melioracyjnych • budowy wiaty przystankowej oraz wiaty rowerowej • rozbiórki budynku gospodarczego • budowy obiektu obsługi uczestników ruchu wraz z przyłączami	Opracowano dokumentację projektową dla 1 zadania Wybudowano 2 odcinki dróg Opracowano dokumentację dla 6 zadań inwestycyjnych

		• budowy oświetlenia • przebudowy gazociągu • wykonania wpustów kanalizacji deszczowej Kwota projektu wyniosła 65 190,00 zł. Działania opisane także w poz. 6 Tabeli nr 1	
--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Tabela 4 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń hałasem

Poprawa klimatu akustycznego w Gminie Wilkowice			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Rozwój i usprawnienie systemów transportu o obniżonej emisji hałasu			
1	Modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych	Opisano w pozycji nr 6 Tabeli nr 2.	Przebudowano 1 odcinek drogi powiatowej Wyremontowano 2 odcinki drogi powiatowej
Monitorowanie emisji hałasu do środowiska			
2	Budowa systemów monitorowania hałasu	Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku – Białej, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w okresie raportowania nie prowadzili monitoringu hałasu drogowego na terenie gminy Wilkowice, będącego w obowiązkach zarządcy dróg.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku – Białej, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w okresie raportowania nie rozbudowywali systemu ekranów akustycznych redukujących hałas komunikacyjny w ciągu zarządzanych przez siebie odcinków dróg.

Za prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy Wilkowice odpowiedzialny jest m. in. **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach**. W okresie raportowania przeprowadził na terenie gminy Wilkowice 3 kontrole w zakresie emisji hałasu – stwierdzono naruszenie w 1 przypadku.

4.3. Pola elektromagnetyczne

W zakresie pól elektromagnetycznych w „Programie ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024”, w latach 2021 – 2022 założono realizację:

- 3 zadań własnych,
- 3 zadań monitorowanych.

W poniższych tabelach przedstawiono opis podjętych w latach 2021 – 2022 działań dotyczących pól elektromagnetycznych w zakresie zadań własnych (tabela nr 5) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 6).

Tabela 5 Realizacja zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych

Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponad-normatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych			
1	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa)	W Uchwale nr XLVI/432/2022 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 września 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilkowice w zachodniej części gminy, obejmujący część terenu Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego w miejscowości Bystra (obręby ewidencyjne Bystra Krakowska, Bystra Śląska), pojawił się zapis wskazujący, że w zakresie ochrony przed wibracjami oraz polami elektromagnetycznymi obowiązują przepisy sanitarne, ochrony środowiska oraz prawa budowlanego.	Przyjęto 1 uchwałę w sprawie mpzp uwzględniającą przepisy dotyczące pól elektromagnetycznych
2	Właściwa lokalizacja, modernizacja oraz poprawne użytkowanie urządzeń i instalacji emitujących pola elektromagnetyczne		
3	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	W okresie raportowania nie prowadzono działań związanych z edukacją społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM ze względu na brak zaistniałej potrzeby	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Tabela 6 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie pól elektromagnetycznych

Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponad-normatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych			
1	Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji)	Starosta Bielski Rejestr instalacji prowadzony jest na bieżąco. W 2021 roku dokonano 1 zgłoszenia zmiany w zakresie wielkości i rodzaju emisji dla istniejącej instalacji emitującej PEM. W 2022 roku dokonano 3 zgłoszeń dot. zmiany w zakresie wielkości i rodzaju emisji dla istniejących instalacji emitujących PEM oraz zgłoszono 2 nowe instalacje.	Rejestr prowadzony na bieżąco
2	Właściwa lokalizacja, modernizacja oraz poprawne użytkowanie urządzeń i instalacji emitujących pola elektromagnetyczne	TAURON Dystrybucja S. A. Zgodnie z zaleceniami Spółki, należy zachować lokalizację istniejącej sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej oraz uwzględnić wynikające z jej istnienia obostrzenia w zagospodarowaniu terenu. Wzdłuż przebiegu istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych będących częścią sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej uwzględnić pasy technologiczne (pasy ochrony funkcyjnej) w obrębie tychże linii. Wyznacza się pasy technologiczne wzdłuż projektowanych i istniejących linii elektroenergetycznych dystrybucyjnych, w poziomie nie mniejsze niż: - dla linii napowietrznych WN-IIIO kV— 22 m (po 11 m po każdej ze stron od osi linii); - dla linii napowietrznych SN — 14 m (po 7 m po każdej ze stron od osi linii); - dla linii napowietrznych nn-0,4 kV— 7 m (po 3,5 m po każdej ze stron od osi linii); - dla linii kablowych WN — 1,0 m (po 0,5 m po każdej ze stron od osi linii);	Opracowano wytyczne do lokalizacji nowej zabudowy

		- dla linii kablowych SN i nn-0,4 kV— 0,5 m (po 0,25 m po każdej ze stron od osi linii). Utworzenie pasów technologicznych wzdłuż linii nie powoduje wyłączenia terenu z zagospodarowania, jedynie może wprowadzać ewentualne ograniczenia / obostrzenia. W pasach technologicznych obowiązuje w szczególności zakaz sadzenia roślinności wysokiej i o rozbudowanym systemie korzeniowym, w tym obowiązuje szerokość pasa wycinki podstawowej drzew na trasie linii wg przepisów odrębnych. Pasy technologiczne nie są równoznaczne z pasami określonymi na potrzeby ustanawiania służebności przesyłu, które wyznacza się w oparciu o inne przepisy. W przypadkach: a) projektowania zmian zagospodarowania terenu w pasach technologicznych, b) planowania robót budowlanych w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów lub toru kabla, mniejszej niż: - 15 m dla linii napowietrznych WN-110 kV; - 10 m dla linii napowietrznych SN; - 5 m dla linii napowietrznych nn-0,4 kV; - 3 m dla linii kablowych WN-IIIO kV; - 2,5 m dla linii kablowych SN, nN należy dokonywać uzgodnień branżowych z właścicielem tych linii, w szczególności w przypadkach planowania budowy, przebudowy lub remontu obiektu. Dopuszcza się zagospodarowanie terenu w pasach technologicznych linii napowietrznych i kablowych WN, SN i nN po każdorazowym uzgodnieniu szczegółowej lokalizacji obiektów z właścicielem linii.	
3	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	W okresie raportowania nie prowadzono działań związanych z edukacją społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM ze względu na brak zaistniałej potrzeby.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Za prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy Wilkowice odpowiedzialny jest m. in. **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach**. W okresie raportowania przeprowadził na terenie gminy Wilkowice 5 kontroli w zakresie pól elektromagnetycznych – brak naruszeń.

4.4. Gospodarowanie wodami

W zakresie gospodarowania wodami w „Programie ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024”, w latach 2021 – 2022 założono realizację:

- 6 zadań własnych,
- 7 zadań monitorowanych.

W poniższych tabelach przedstawiono opis podjętych w latach 2021 – 2022 działań dotyczących gospodarowania wodami w zakresie zadań własnych (tabela nr 7) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 8).

Tabela 7 Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych			
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych			
1	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie realizowane na bieżąco. Na koniec 2021 roku na terenie gminy było 1 237 zbiorników bezodpływowych oraz 69 przydomowych oczyszczalni ścieków. Na koniec 2022 roku na terenie gminy było 869 zbiorników bezodpływowych oraz 72 przydomowe oczyszczalnie ścieków.	Prowadzona jest ewidencja zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy			
2	Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	W okresie raportowania realizowano zadanie pn.: „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wilkowice w wyznaczonych obszarach aglomeracji”. Łącznie oddano do użytkowania 43,3 km sieci kanalizacji sanitarnej podłączając 1234 budynki.	Oddano do użytkowania 44,57 km sieci kanalizacji sanitarnej

		Dodatkowo w 2021 roku realizowano dodatkowe dwa zadania związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej: 1. Budowa sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Wilkowice - część I. Budowa obejmowała wykonanie 1,1 km sieci kanalizacji sanitarnej, umożliwiając przyłączenie 23 budynków. W ramach przedmiotu zamówienia wykonano również zabudowę dwóch przydomowych pompowni ścieków, regulację studni istniejących oraz odtworzenie nawierzchni dróg. Wydatkowano 595 132,00 zł. 2. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Bystrej przy ul. Beskidzkiej obejmująca budowę 0,17 km sieci kanalizacji sanitarnej celem przyłączenia 4 budynków wraz z odtworzeniem nawierzchni dróg. Wydatkowano 162 718,81 zł.	
3	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W ramach działań promocyjnych w Gazecie Beskidzkiej oraz gazecie Głos Gminy Wilkowice cyklicznie publikowane były artykuły dotyczące budowy sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wilkowice.	Działania informacyjne z wykorzystaniem ponadlokalnego źródła informacji
Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu			
4	Zwiększenie dostępności mieszkańców Gminy Wilkowice do zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków	Opisano w pozycji nr 2 niniejszej Tabeli.	-
5	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	W 2021 roku, w ramach zadania obejmującego rozbudowę ulicy Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej, wymieniono wodociąg na odcinku 75 mb.	Wymieniono 75 mb sieci wodociągowej

6	Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Brak informacji o podjętych działaniach.	-
---	---	--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Tabela 8 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Sprawny i funkcjonalny system wodociagowy			
1	Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej	Ograniczenie zużycia wody ograniczano poprzez poszukiwanie wycieków wody i usuwanie awarii na sieci.	
2	Rozbudowa sieci wodociagowej i kanalizacyjnej	Spółka Wodociagowa w Bystrej W 2022 roku wykonano: - Sieć wodociagową przy ul. Niecalej na długości 308 mb za kwotę 142 335,46 zł, - Sieć wodociagową przy ul. Polnej na długości 203 mb za kwotę 65 365,00 zł. Spółka Wodociagowa w Mesznej W okresie raportowania wybudowano ok. 450 mb sieci wodociagowej za kwotę 99 000,00 zł.	Wybudowano 961 mb sieci wodociagowej
3	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz	Nie realizowano w okresie raportowania.	

	najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży		
Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu			
4	Zwiększenie dostępności mieszkańców Gminy Wilkowice do zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków	Opisano w pozycji nr 2 niniejszej Tabeli.	-
5	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Spółka Wodociągowa w Bystrej W 2021 roku wykonano prace modernizacyjne: • Studni redukcyjnej przy ul. Jarzębinowej za kwotę 35 429,98 zł, • Studni redukcyjnej przy ul. Bukowej za kwotę 32 331,98 zł, • Studni redukcyjnej przy ul. Beskidzkiej za kwotę 32 690,41 zł, • Stacji uzdatniania wody za kwotę 152 756,20 zł. W 2022 roku wykonano prace modernizacyjne stacji uzdatniania wody (zainstalowano filtry) za kwotę 225 000,00 zł.	Zmodernizowano 3 studnie redukcyjne oraz stację uzdatniania wody
6	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie	W 2021 roku mieszkańcy oddali do użytkowania 7 przydomowych oczyszczalni ścieków, z kolei w 2022 roku – 3 przydomowe oczyszczalnie ścieków.	Oddano do użytkowania 10 przydomowych oczyszczalni ścieków
7	Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Brak informacji o podjętych działaniach.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach w okresie raportowania wykonał:

- remont zabudowy regulacyjnej rzeki Bialej w km 26+972 – 27+075 wraz z remontem progu drewniano kamiennego w m. Bystra, gm. Wilkowice (rozmiar rzeczowy 0,103 km) za kwotę 359 090,41 zł,
- roboty utrzymaniowe w korycie cieku Wilkówka w km 0+570 – 2+220 odcinkowo na łącznej dl. ok. 500 m w m. Wilkowice, gm. Wilkowice (rozmiar rzeczowy: 0,500 km) za kwotę 142 183,93 zł,
- ocenę stanu technicznego i kontrolę 5-letnią zapory przeciwrumowskiej w km 2+461 cieku Wilkówka w m. Wilkowice, gm. Wilkowice za kwotę 10 549,71 zł,
- awaryjne usunięcie drzew z koryta potoku Bialka w m. Bystra oraz cieku Pogórzanka w m. Pogórze; za kwotę 26 065,00 zł.

Za prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy Wilkowice odpowiedzialny jest m. in. **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach**. W okresie raportowania przeprowadził na terenie gminy Wilkowice 7 kontroli w zakresie gospodarki wodno – ściekowej – stwierdzono naruszenie w 6 przypadkach.

4.5. Gleby

W zakresie gleb w „Programie ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024”, w latach 2021 – 2022 założono realizację:

- 3 zadań własnych,
- 2 zadań monitorowanych.

W poniższych tabelach przedstawiono opis podjętych w latach 2021 – 2022 działań dotyczących gleb w zakresie zadań własnych (tabela nr 9) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 10).

Tabela 9 Realizacja zadań własnych w zakresie gleb

Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb			
1	Ochrona gleb przed degradacją i zanieczyszczeniem	W obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Gmina Wilkowice posiada zapisy dot. ochrony gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych.	Odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych			
2	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym lub leśnym	Nie realizowano w okresie raportowania. Na terenie gminy brak jest gruntów zdegradowanych i zdewastowanych.	-
Ochrona przed osuwiskami			
3	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na osuwiska w aktualizowanych dokumentach planistycznych	W Uchwale nr XLVI/432/2022 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 września 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilkowice w zachodniej części gminy, obejmujący część terenu Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego w miejscowości Bystra (obręby ewidencyjne Bystra Krakowska, Bystra Śląska), pojawił się zapis wskazujący, że w zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich	Odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

		użytkowaniu ustala się zakaz zabudowy w obszarze osuwisk aktywnych oraz zabudowy kubaturowej w obszarze osuwisk nieaktywnych	
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Tabela 10 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gleb

Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb			
1	Budowa i modernizacja infrastruktury pozwalającej na zwiększenie retencji wody	Mieszkańcy / Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach W ramach Programu „Moja Woda” mieszkańcy z terenu gminy Wilkowice złożyli 16 wniosków o uzyskanie dofinansowania na zakup i montaż zbiorników retencjonujących na wody opadowe i roztopowe. W ramach tych zadań zamontowano różne urządzenia retencjonujące, które przyczynią się do zagospodarowania w ciągu roku co najmniej 1 739,79 m³ wody opadowej i roztopowej.	Możliwość retencji 1 739,79 m ³ wód opadowych i roztopowych
Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych			
2	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym lub leśnym	Starosta Bielski Zgodnie z opracowanymi sprawozdaniami RRW- 11 na terenie gminy Wilkowice brak jest terenów wymagających rekultywacji. Nie wydano żadnej decyzji dotyczącej kierunku, terminu i podmiotu obowiązującego do przeprowadzenia rekultywacji.	Powierzchnia zrehabilitowanych obszarów: 0 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Kontrole z zakresu upraw i stosowania środków ochrony roślin prowadził **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach**. W okresie raportowania przeprowadzono 3 kontrole, w tym:

- stosowania materiału siewnego: 2 kontrole – nie stwierdzono nieprawidłowości,
- stosowania środków ochrony roślin: 1 kontrola – nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.6. Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami w „Programie ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024”, w latach 2021 – 2022 założono realizację:

- 3 zadań własnych,
- 1 zadania monitorowanego.

W poniższych tabelach przedstawiono opis podjętych w latach 2021 – 2022 działań dotyczących gospodarki odpadami w zakresie zadań własnych (tabela nr 11) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 12).

Tabela 11 Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami

Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój Gminy Wilkowice			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Racjonalna gospodarka odpadami			
1	Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska	Gmina Wilkowice corocznie, w terminach ustalonych w ustawie przygotowuje sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami i przekazuje je do Marszałka Województwa Śląskiego oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Ponadto Gmina dokonuje corocznej analizy stanu gospodarki na terenie Gminy Wilkowice. W roku 2021 Gmina Wilkowice osiągnęła następujące poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania: • Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania -16,51 % • Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła - 32,57 %,	Sprawozdanie przedkłada się raz do roku

		- Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 96,16%, - Poziom składowania- 17,11%. Z kolei w roku 2022 Gmina Wilkowice uzyskała następujące poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania: - uzyskany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – 32,34 %, - uzyskany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 32,85 % - poziom został osiągnięty (wymagany poziom za rok 2022 to 25% wagowo), - uzyskany poziom składowania -27,88 %.	
2	Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączenie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstaniu odpadów	W postępowaniach dotyczących odbioru odpadów komunalnych zastosowano kryteria związane z ochroną środowiska – warunek skierowania pojazdów do realizacji zamówienia spełniających normy emisji spalin.	Ujęto warunki środowiskowe w postępowaniach przetargowych
3	Zadania związane z unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych na terenie Gminy Wilkowice	W 2021 r., w ramach umowy zawartej z firmą Logistyka Odpadów z Bielska-Białej, Gmina Wilkowice odebrała 126,420 Mg odpadów azbestowych, na kwotę 70 944,13 zł. W 2022 r., w ramach umowy zawartej z firmą Logistyka Odpadów- Realizacje z Bielska-Białej, Gmina Wilkowice odebrała 109,797 Mg odpadów azbestowych, na kwotę 69 962,65 zł.	Usunięto 236,217 Mg wyrobów azbestowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Tabela 12 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój Gminy Wilkowice			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Racjonalna gospodarka odpadami			
1	Zadania związane z unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych na terenie Gminy Wilkowice	Mieszkańcy W 2021 r., usunięto 126,420 Mg odpadów azbestowych z 71 lokalizacji. W 2022 r., usunięto 109,797 Mg odpadów azbestowych z 64 lokalizacji.	Usunięto azbest z 135 lokalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Za prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy Wilkowice odpowiedzialny jest m. in. **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach**. W okresie raportowania przeprowadził na terenie gminy Wilkowice 10 kontroli w zakresie gospodarki odpadami – stwierdzono naruszenie w 4 przypadkach.

4.7. Zasoby przyrodnicze

W zakresie zasobów przyrodniczych w „Programie ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024”, w latach 2021 – 2022 założono realizację:

- 4 zadań własnych,
- 1 zadania monitorowanego.

W poniższych tabelach przedstawiono opis podjętych w latach 2021 – 2022 działań dotyczących zasobów przyrodniczych w zakresie zadań własnych (tabela nr 13) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 14).

Tabela 13 Realizacja zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych

Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem			
1	Aktualizacja bazy danych informacji o zasobach przyrodniczych	Dane są aktualizowane w razie potrzeb.	Baza prowadzona na bieżąco
2	Uzupełnienie oznakowania form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach	Nie realizowano w okresie raportowania.	-
Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków			
3	Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych	W 2021 roku weszły w życie przepisy ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych. Zaproponowane w ustawie rozwiązania mają przyczynić się do eliminacji lub zminimalizowania negatywnego wpływu gatunków obcych na rodzimą przyrodę, usługi ekosystemowe, gospodarkę oraz ludzkie zdrowie. Określa ona podmioty właściwe do podejmowania działań zaradczych wobec IGO (inwazyjnych gatunków obcych) stanowiących zagrożenie dla Unii	Poddano likwidacji stanowiska IGO

		i stanowiących zagrożenie dla Polski, czy sposób przekazywania informacji o nowych stanowiskach tych gatunków. Przy zwalczaniu tych IGO współpracować będą różne służby państwowe, w tym organy ochrony przyrody, organy celne, myśliwi, leśnicy, zarządcy wód, Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego, a także zarządcy nieruchomości. Listę IGO stanowiących zagrożenie dla Unii określają rozporządzenia Komisji Europejskiej, a listę IGO stanowiących zagrożenie dla Polski będzie określać rozporządzenie Rady Ministrów. Nowe przepisy mają też zapewnić należyte informowanie społeczeństwa poprzez stworzenie Centralnego Rejestru Danych o IGO, w którym będą gromadzone dane dotyczące występowania w środowisku IGO i działań zaradczych zastosowanych wobec nich. Dane o nowych stanowiskach IGO stanowiących zagrożenie dla Unii czy Polski, będą przekazywane przez osobę, która stwierdzi ten gatunek w środowisku, do gmin, a po zweryfikowaniu i wprowadzeniu danych do Centralnego Rejestru Danych o IGO przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, gmina będzie informować podmioty właściwe do zwalczania tego IGO. W tym zakresie gminy zobowiązane są do sporządzania corocznego sprawozdania o podjętych działaniach zaradczych. Ustawa określa także zasadę, że wprowadzający inwazyjny gatunek do środowiska ponosi koszty usunięcia tego IGO ze środowiska oraz ustanawia kary za naruszenie przepisów. W ramach zadania pn.: "Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnej potoku Bialka w Bystrej" dokonano eliminacji inwazyjnych roślin obcego pochodzenia. Na realizację projektu wydatkowano środki w wysokości 728 100,00 zł	
4	Zachowani siedlisk i gatunków na terenach cennych przyrodniczych	W ramach zadania pn.: "Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnej potoku Bialka w Bystrej" zamontowano budki lęgowe dla pluszcza. Ponadto w 2021 roku opracowano opinię dendrologiczną dla pięciu okazów drzew rosnących na terenie gminy Wilkowice za kwotę 1 968,00 zł.	Zamontowano budki lęgowe. Opracowano opinię dendrologiczną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Tabela 14 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych

Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków			
1	Zachowanie siedlisk i gatunków na terenach cennych przyrodniczych	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Bielsko W okresie raportowania odnowienia sztuczne wykonano na powierzchni 0,30 ha w roku 2021 oraz 0,25 ha w roku 2022 powierzchnię odnowień naturalnych oszacowano na 1,5 ha w roku 2021 oraz 3,0 ha w roku 2022.	Odnowiono 5,05 ha lasu-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

4.8. Zagrożenia poważnymi awariami

W zakresie zagrożeń poważnymi awariami w „Programie ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024”, w latach 2021 – 2022 założono realizację:

- 2 zadań własnych,
- 2 zadań monitorowanych.

W poniższych tabelach przedstawiono opis podjętych w latach 2021 – 2022 działań dotyczących zagrożeń poważnymi awariami w zakresie zadań własnych (tabela nr 15) oraz zadań monitorowanych (tabela nr 16).

Tabela 15 Realizacja zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii			
1	Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.) oraz uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. decyzjach środowiskowych	W Uchwale nr XLVI/432/2022 Rady Gminy Wilkowice z dnia 28 września 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilkowice w zachodniej części gminy, obejmujący część terenu Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego w miejscowości Bystra (obreby ewidencyjne Bystra Krakowska, Bystra Śląska), pojawił się zapis wskazujący, że zakazuje się lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii.	Odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
2	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową	W okresie raportowania zlecono: • Opracowanie projektu stałej organizacji ruchu dla ul. Relaksowej w Wilkowicach za kwotę 2 460,00 zł • Opracowanie 4 projektów stałej organizacji ruchu na ul. Eugeniusza Kwiatkowskiego, Wilkowskiej oraz Dworcowej w Wilkowicach za kwotę 5 412,00 zł	Opracowano i wprowadzono 7 projektów organizacji ruchu

		Opracowanie 2 projektów stałej oraz tymczasowej organizacji ruchu na ul. Żywieckiej w Wilkowicach za kwotę 7 872,00 zł.	
--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

Tabela 16 Realizacja zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków			
Lp.	Zadanie	Podjęte działania w latach 2021 – 2022	Efekt realizacji w okresie 2021 – 2022
Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii			
1	Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.) oraz uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. decyzjach środowiskowych	Za prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska na terenie gminy Wilkowice odpowiedzialny jest m. in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach . W okresie raportowania przeprowadził na terenie gminy Wilkowice 1 kontrolę w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom – stwierdzono naruszenia.	Przeprowadzono 1 kontrolę
2	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową	Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku – Białej, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w okresie raportowania nie realizowali działań w tym zakresie.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących zadania.

5. Ocena stopnia realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Wilkowice, według przyjętych wskaźników

Podstawą monitoringu realizacji Programu ochrony środowiska jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach i miernikach odzwierciedlających stan środowiska naturalnego i presję na środowisko oraz stan infrastruktury technicznej. Są to wskaźniki i mierniki związane z poszczególnymi celami.

Poniżej, w Tabeli nr 17 zamieszczono wykaz 28 wskaźników realizacji zadań przygotowanych podczas sporządzania Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wilkowice za lata 2017 - 2020. Poza głównymi wskaźnikami, przy ocenie skuteczności realizacji programu brano pod uwagę również wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa. Wskaźniki te ze względu na ich opisowy charakter oraz trudności w definiowaniu ich wartości należy traktować jako fakultatywne.

Analizę trendów zmian zobrazowano poprzez strzałki. Strzałki skierowane w górę pokazują pozytywną zmianę lub jej brak, wynikającą z pożądanego stanu rzeczy, w porównaniu do roku bazowego. Strzałki zwrócone ku dołowi odzwierciedlają zmianę negatywną ze względów środowiskowych, która jednak nie zawsze jest negatywna pod względem społeczno-ekonomicznym lub utrzymywanie się niepożądanego stanu rzeczy. Strzałki skierowane w prawo pokazują niezmienną tendencję danego wskaźnika, jak również tendencję stałą w przypadku, kiedy dany wskaźnik mógłby osiągnąć lepszą wartość, rozważaną ze względów środowiskowych.

Tabela 17 Wskaźniki efektywności Programu w roku bazowym i dla porównania na koniec bieżącego okresu raportowania

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2019	2020	2021	2022	Zmiana wskaźnika*
Powietrze atmosferyczne i klimat							
Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia dla strefy śląskiej							
1.	Dwutlenek siarki (SO ₂)	klasa	A	A	A	A	→
2.	Dwutlenek azotu (NO ₂)	klasa	A	A	A	A	→
3.	Pyl zawieszony PM10	klasa	C	C	C	C	→
4.	Pyl zawieszony PM2,5	klasa	C	C	C	C	→
5.	Benzen (C ₆ H ₆)	klasa	A	A	A	A	→

6.	Tlenek węgla (CO)	klasa	A	A	A	A	→
7.	Ołów (Pb)	klasa	A	A	A	A	→
8.	Arsen (As)	klasa	A	A	A	A	→
9.	Kadm (Cd)	klasa	A	A	A	A	→
10.	Nikiel (Ni)	klasa	A	A	A	A	→
11.	Benzo(a)piren (B _a P)	klasa	C	C	C	C	→
12.	Ozon (O ₃)	klasa	D2	D2	D2	D2	→
13.	Długość ścieżek rowerowych	km	2,8	2,8	2,8	2,8	→
Gospodarowanie wodami							
14.	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	109,0	109,7	110	110,7	↑
15.	Czynne przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 810	3 868	3 895	3 918	↑
16.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	11 694	11 682	11 650	11 660	↑
17.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	87,1	87,3	87,4	87,5	↑
18.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	32,8	31,8	32,6	32,4	↓
19.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	71,6	109,3	131,8	150,8	↑
20.	Budynki podłączone do kanalizacji	szt.	2358	2495	3278	3729	↑

21.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	290,8	308,1	359,4	411,7	↑
22.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	9 087	9 226	10 024	11 527	↑
23.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	67,7	68,9	75,2	91	↑
24.	Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	1983	1931	1237	869	↑
25.	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	91	79	69	72	→
Zasoby przyrodnicze							
26.	Lesistość gminy	%	49,5	49,5	49,7	49,6	↓
27.	Powierzchnia lasów	ha	1 703,66	1 702,94	1 700,90	1 702,49	↓
28.	Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu	ha	1 800,00	1 800,00	1 800,00	1 800,00	→

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych podczas sporządzania niniejszego raportu.

Legenda:

- ↑ - poprawa wskaźnika
- - wskaźnik na tym samym poziomie
- ↓ - pogorszenie wskaźnika

W wyżej wskazanej tabeli dotyczącej wskaźników monitorowania można zauważyć, że 10 spośród podanych wskaźników uległo poprawie, 3 wskaźniki uległy pogorszeniu, a 15 wskaźników nie zmieniło swojej wartości względem roku bazowego.

Analizując zmiany wskaźników w zakresie powietrza atmosferycznego i klimatu można śmiało twierdzić, że tendencja zmian wskaźników w tym obszarze wskazuje na brak poprawy w zakresie jakości powietrza na terenie gminy Wilkowice – co prawda zmniejszyły się średnioroczne stężenia zanieczyszczeń w powietrzu, jednak nadal klasyfikowano strefę śląską, w tym gminę Wilkowice, do klasy C dla takich zanieczyszczeń jak pył PM₁₀, pył PM_{2,5} oraz benzo(a)piren. Ponadto nie uległa zmianie długość ścieżek rowerowych na terenie gminy, choć gmina planuje rozwój tej sieci.

W zakresie gospodarowania wodami odnotowano polepszenie wskaźników względem roku bazowego. Poprawa wskaźników to przede wszystkim wynik działań inwestycyjnych w obszarze rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej z jednoczesną likwidacją zbiorników bezodpływowych. Tendencję spadkową odnotowano tylko w przypadku ilości zużywanej wody na jednego mieszkańca względem roku bazowego – przeciętny mieszkaniec gminy zużywa więcej wody niż w roku bazowym, ale to też wynika z rozbudowywanej infrastruktury wodociągowej.

W zakresie zasobów przyrodniczych nie uległ zmianie wskaźnik dotyczący powierzchni obszarów chronionego krajobrazu. W stosunku do roku bazowego zmniejszyła się powierzchnia lasów a co za tym idzie spadł wskaźnik dotyczący lesistości na terenie gminy.

6. Podsumowanie i wnioski

„Program ochrony środowiska dla gminy Wilkowice na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024” stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie. Realizacja zadań w latach 2021 – 2022, zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych, daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i kierunków działań Programu, zgodnych z polityką ekologiczną Województwa Śląskiego, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój gminy – obecnie jak i w perspektywie wieloletniej. Niniejszy Raport z realizacji Programu ochrony środowiska obejmuje lata 2021 – 2022.

Analizując całość przedstawionych w niniejszym raporcie danych należy uznać, że wyznaczony w obowiązującym Programie cel w postaci **Poprawy jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu**, nie został w pełni osiągnięty – pomimo poczynionych licznych działań modernizacyjnych (docieplenia budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych, wymiana nieekologicznych kotłowni u mieszkańców), nadal, zgodnie z danymi uzyskanymi w ramach monitoringu jakości powietrza na terenie strefy śląskiej, odnotowywane są przekroczenia standardów jakości powietrza. Z uwagi na wzrost ilości odnawialnych źródeł energii na terenie gminy można śmiało stwierdzić, że utrzymanie takiego kierunku pozwoli na osiągnięcie założonego celu.

W zakresie zagrożeń hałasem ciężko wskazać, czy wyznaczony cel w postaci **Poprawy klimatu akustycznego Gminy Wilkowice** został zrealizowany. Choć podjęto liczne działania związanych ze zmniejszeniem uciążliwości akustycznej, przede wszystkim poprzez modernizację infrastruktury komunikacyjnej brak jest wyników badań monitoringowych klimatu akustycznego, aby jednoznacznie określić czy na terenie gminy nie występują obszary z przekroczeniami wartości dopuszczalnych.

W zakresie pól elektromagnetycznych wyznaczono cel w postaci **Utrzymania dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym**, który najprawdopodobniej został osiągnięty – co prawda nie przeprowadzono badań monitoringowych bezpośrednio na terenie gminy jednak brak stwierdzonych naruszeń w ramach czynności kontrolnych oraz odpowiednie zapisy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji nowych źródeł PEM, pozwalają na stwierdzenie, że jakość środowiska w tym zakresie na terenie gminy jest na zadowalającym poziomie.

Dla gospodarowania wodami wyznaczono cele w postaci **Osiągnięcia dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, Ochrony przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą oraz Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej**. Działania podjęte, w szczególności realizacja zadań związanych z budową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, likwidacją zbiorników bezodpływowych pozwoli w perspektywie długofalowej na osiągnięcie tego celu. Weryfikacja nastąpi po przeprowadzeniu pełnego monitoringu stanu wód powierzchniowych na terenie gminy Wilkowice. Na razie częściowe pomiary monitoringowe wskazują na brak wód powierzchniowych dobrej jakości na terenie gminy.

Z uwagi na brak wyłączeń gruntów z produkcji rolnej i leśnej można stwierdzić jednoznacznie, że na koniec dotychczas obowiązującego programu cel w postaci **Ochrony gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją i niekorzystnymi zmianami klimatycznymi** został zrealizowany – odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, brak eksploatacji na terenie gminy pozwalają na przyjęcie tezy, że jakość środowiska w tym zakresie na terenie gminy jest na zadowalającym poziomie.

Dla gospodarki odpadami wyznaczono cel w postaci **Gospodarowania odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój Gminy Wilkowice**. Od początku obowiązywania systemu gospodarki odpadami gmina Wilkowice wdraża na swoim terenie działania związane z selektywnym zbieraniem odpadów. Działania te skutkują osiągniętymi poziomami recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów. Ponadto sukcesywnie prowadzone są działania zmierzające do usuwania wyrobów zawierających azbest, wobec czego należy uznać, że wyznaczony cel został osiągnięty.

W zakresie zasobów przyrodniczych wyznaczono cel w postaci **Ochrony różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej**. W okresie raportowania zrealizowano wskazane działania, które pozwalają na stwierdzenie, że cel ten został osiągnięty.

W zakresie poważnych awarii wyznaczono cel w postaci **Ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków**. Z uwagi na brak wystąpienia w okresie obowiązywania Programu

zdarzenia o charakterze poważnej awarii przemysłowej oraz prowadzenia działalności kontrolnej, należy uznać, że cele ten został osiągnięty.

Wśród zadań Programu Ochrony Środowiska, które wymagają większego zaangażowania Gminy Wilkowice lub podmiotów działających na jej terenie w szczególności w zakresie:

- dalszej, sukcesywnej wymiany starych źródeł ciepła na urządzenia wykorzystujące bardziej ekologiczne nośniki energii (gaz, biomasę), a także wsparcie działań mających na celu pozyskanie energii ze źródeł odnawialnych,
- poprawa stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez likwidację zbiorników bezodpływowych i podłączanie nieruchomości do nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej, a w dalszej perspektywie rozwój sieci wodociągowo – kanalizacyjnej,
- prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej, uwzględniającej sektory problemowe (tj. problem niskiej emisji czy gospodarki odpadami) opartej m.in. na systemie stosownych szkoleń, konkursów, warsztatów i imprez proekologicznych w gminie.

Podsumowując realizację Programu ochrony środowiska, bez wahania można stwierdzić, że stan środowiska na terenie gminy Wilkowice nie uległ pogorszeniu, a w niektórych dziedzinach uległ nieznacznej poprawie.

Głównymi zadaniami realizowanymi na obszarze gminy były działania związane z rozbudową systemów kanalizacji sanitarnej. Prowadzono także działania termomodernizacyjne, których głównym założeniem jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło przez budynki. Co roku udziela się dofinansowań do wymiany niskosprawnych kotłów na paliwo stałe – na obszarze gminy mieszkańcy bardzo chętnie korzystali z takiej pomocy, a także z innych źródeł. Wzrasta także świadomość dotycząca wykorzystania odnawialnych źródeł energii czy szkodliwości wyrobów azbestowych.

Na realizację zadań ujętych w Programie Gmina Wilkowice przeznaczała środki finansowe, z czego znaczna część poniesionych nakładów była współfinansowana ze środków pochodzących z budżetu Państwa, czy środków pozyskanych z Unii Europejskiej albo Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.